

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

**ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ»**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΣΘΗΡ

**Θεολογική ανάλυση
μέσα από την οπτική του π. Αθανασίου Μυτιληναίου**

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΖΙΑΚΑ

Α.Μ.: 122493

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

ΜΑΡΙΑ ΠΑΖΑΡΣΚΗ

ΠΑΤΡΑ ΙΟΥΝΙΟΣ 2024

Περίληψη

Η Εσθήρ εις τύπον της Κυρίας Θεοτόκου σώζει τον Εβραϊκό λαό από τη γενοκτονία. Μέσα από την νηστεία και την προσευχή, δυο πράξεις πίστεως στον Θεό, η Εσθήρ καθοδηγείται από την Θεία Πρόνοια για να πετύχει με γενναιότητα και σύνεση τον σκοπό της. Γι' αυτό και η γιορτή Πουρίμ αγαπήθηκε από το λαό των Εβραίων και τιμάται ως σήμερα.

Αφορμή της επιλογής του συγκεκριμένου θέματος για την παρούσα διπλωματική εργασία στην Ορθόδοξη Θεολογία του ΕΑΠ υπήρξαν πρωτίστως η φωτισμένη ορθόδοξη μορφή του μακαριστού πατρός Αθανασίου Μυτιληναίου· κατόπιν η σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα (προσωπική εμπειρία) που απαξιώνει τις γυναίκες ως εικόνες Θεού, θεωρώντας αυτές κατώτερες, χωρίς δεξιότητες και προσόντα, προκειμένου να ασχοληθούν με τα πολιτικά δρώμενα της Χριστιανικής Ελλάδας τον 21ο αιώνα.

Ο πατήρ Αθανάσιος αναφερόταν συχνά στον Άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη, επαναλαμβάνοντας τη θλιβερή διαπίστωση πως «άνδρες νομοθέτησαν», και συνεπώς δεν λογάριασαν τις γυναίκες, μεροληπτώντας, αφού δεν υπάρχει άλλο ευαγγέλιο ανδρών και άλλο γυναικών. Η εξύψωση της γυναίκας επήλθε μέσα από τον Χριστιανισμό. Ο ίδιος ο Κύριος ως καρδιογνώστης έδωσε αξία στην γυναίκα μητέρα, μαθήτρια, ιεραπόστολο, μάρτυρα πίστεως. Η μητέρα του Χριστού αποτελεί πρότυπο και ευλογία για όλες τις γυναίκες. Η σιωπή, η προσευχή, η σύνεση, η ταπείνωση, η ησυχία, η υπακοή, η υπομονή της, την καθιστούν Κυρά του ουρανού και της γης, μεσίτρια που σώζει όποιον με πίστη ζητά την πρεσβεία και τη μεσιτεία Της.

Esther, Theological analysis
into the view of Father Athanasios Mytilineos
Vassiliki Ziaka

Abstract

Esther in the form of the Virgin saves the Jewish people from the genocide. Through fasting and prayer, two acts of faith in God, Esther was guided by Divine Providence to achieve her goal with bravery and wisdom, which is why the Purim holiday was honored and celebrated by the Jewish people to this day.

The selection of this topic for this diploma thesis in the Orthodox Theology of the EAP was inspired primarily by the enlightened Orthodox figure of the blessed Father Athanasios Mytilineos and the contemporary social reality (personal experience) which devalues women as images of God, considering them inferior, without skills and qualifications, to be involved in political events in present Christian Greece.

Father Athanasios often referred to Saint Nicodemus, repeating the sad fact that "men legislated", and therefore did not take into consideration women, being discriminatory, since there aren't gospels written specifically for men or women. The recognition (and promotion) of women came through Christianity. The Lord himself, as a heart-knower, gave value to the woman/female mother, student, missionary, and faithful witness. The Mother of Christ is a model and a blessing for all women. Her silence, prayer, prudence, humility, stillness, obedience, and patience, make her the Lady of Heaven and Earth, an intercessor who saves any faithful who asks for her support and mediation.

Βιβλιογραφία

Βασιλειάδης, Ν., (1994). «Εσθήρ», Η Παλαιά Διαθήκη μετά συντόμου ερμηνείας. Αθήνα: Αδελφότης Θεολόγων «Ο Σωτήρ».

Bechtel (2002). Esther. Louisville: John Knox Press, 10-14.

Berg S. B, (1980). “After the Exile: God and History in the Books of Chronicles and Esther” J. Crenshaw – S. Sandmel (έκδ). The Divine Helmsman. Studies on God’s Control of Human Events. Presented to Lou H. Silberman, New York: Ktav.

BIBLIA HEBRAICA Stuttgartensia (BHS), (1966). έκδ. R. Kittel, Stuttgart.

Γιαννακόπουλος, Ι., (1959). «Εσθήρ», Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Ο΄, Κείμενον, Ερμηνευτική Παράφρασις, Σχόλια-Προβλήματα, Χάρται, τόμος Δέκατος Πέμπτος. Αθήνα: χ.ό.

Γκίνης, Π., (2012) ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (1927-2006), Αυτοβιογραφικές αναφορές μέσα από 3.500 ομιλίες του, τόμος Α΄, Λάρισα

Δεληγιώργης, Κ., (2015). Γυναικείες μορφές στον Ηρόδοτο: λογοτεχνική διάπλαση και επιδράσεις. Αθήνα: ΕΚΠΑ

Fox, M. V (1990). “The Religion of the Book of Esther”, Judaism 39, 254-255.

Godley, A. D. (1922) Herodotus III (The Loeb Classical Library) London: W. Heinemann & Cambridge, Mass.: Harvard University Press.

Gordis, R (1981). “Religion, Wisdom and History in the Book of Esther” JBL 100, 359- 388.

Καϊμάκης, Δ., (1995). «Οι θεσμοί της Παλαιάς Διαθήκης». Θεσσαλονίκη: SIMBO.

Kaniel, M., (1982). Η τέχνη του Ιουδαϊσμού, μτφρ. Πέτρος Παπαδούλης. Αθήνα: Γ. Ντουντούμης.

Καραγιάννης, Χρ. (2020). «Ιουδίθ – Εσθήρ, Πόλεμος και Διπλωματία», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Επιστημονική Επιθεώρηση του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών ‘Σπουδές στην Ορθόδοξη Θεολογία’, τόμ. ΙΑ, Πάτρα, σσ. 157-181.

Κολιτσάρας, Ι., (1979). «Εσθήρ». Η Παλαιά Διαθήκη, Κείμενον – Ερμηνευτική απόδοσις, τόμος Γ΄. Αθήνα: Αδελφότης Θεολόγων η «Ζωή».

Κορδάτος, Γ., (1973). Η Παλαιά Διαθήκη στο φώς της κριτικής. Αθήνα: Μπουκουμάνη.

Κυρίλλου Ιεροσολύμων, (1999). Κατηχήσεις. Καρέας: εκδόσεις «Ετοιμασία» Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου,

Λεβινάς, Ε., (2017). Τέσσερις Ταλμουδικές μελέτες, μτφρ Σταύρος Ζουμπουλάκης. Αθήνα: «Πόλις».

Μαδενλίδης, Ι., Θ. (Αρχμ.) (2002). Εσθήρ. Αθήνα: Αδελφότης Θεολόγων «Ο Σωτήρ».

Miles, J (2015) “Reading Esther as Heroine: Persian Banquets, Ethnic Cleansing and Identity Crisis”, *Biblical Theology Bulletin* 45 141, 131-143.

Migne J. P. (1857) Βασιλείου Καισαρείας Εἰς τὴν μάρτυρα Ἰουλίτταν, (*Patrologiae cursus completus Series Graeca* 31) Paris: Jaques Paul Migne

Migne J. P. (1857) Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως Στρωματεῖς βιβλίον Α΄ 21, (*Patrologiae cursus completus Series Graeca* 8) Paris: Jaques Paul Migne

Μπρατσιώτης, Π., (1937). Εισαγωγή εἰς τὴν Παλαιάν Διαθήκην. Αθήνα: [χ.ο.]

Μυτιληναῖος, Αθ., (Αρχμ.) (2016). «Εσθήρ» απομαγνητοφωνημένες ομιλίες. Λάρισα: Η. Τ. (επιμέλεια)

Ὁμιλία 1η [10/9/1980]: Εἰσαγωγή. Τὸ ἐνύπνιον τοῦ Μαρδοχαίου. - Πτώσις τῆς Βασιλίσσης Ἀστίνας.

Ὁμιλία 2η [17/9/1980]. Ἀνάδειξις τῆς Βασιλίσσης Ἐσθήρ – Δολοπλοκίαι ἐπὶ τῆ βασιλικῇ αὐλῇ.

Ὁμιλία 3η [24/9/1980]: Μῖσος τοῦ Ἀμάν ἐναντίον τοῦ Μαρδοχαίου καὶ διάταγμα θανατώσεως Ἰουδαίων

Ὁμιλία 4η [1/10/1980]: Ἡ προσευχὴ τοῦ Μαρδοχαίου

Ὁμιλία 5η: Ἡ προσευχὴ τῆς Ἐσθήρ καὶ ἡ ἐμφάνισίς της ἐνώπιον τοῦ βασιλέως

Ὁμιλία 6η [15/10/1980]: Ἐμφάνισις τῆς Ἐσθήρ πρὸ τοῦ Βασιλέως - Πονηρὸ σχέδιον τοῦ Ἀμάν

Ὁμιλία 7η [22/10/1980]: Καταδίκη τοῦ Ἀμάν καὶ ἀνακήρυξις ἀντιβασιλέως τοῦ Μαρδοχαίου.- Ἀνάκλησις πρώτου διατάγματος.

Μυτιληναῖος, Αθ., (Αρχμ.) Α΄(23-10-1994) & Β΄(30-10-1994). Ἀγιογραφικά μηνύματα: «δύο πολύτιμοι θησαυροί». Ἡχητικὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ προσωπικὸ ἀρχεῖο του. Λάρισα

Νικοδήμου Ἀγιορείτου, (2015). Χρηστοθήκη τῶν Χριστιανῶν. Ἀπόδοσις ἐπὶ τὴν Νεοελληνικὴν - Ἐπιμέλεια Βενεδίκτου Ἱερομονάχου Ἀγιορείτου, Νέα Σκῆτη Ἁγίου Ὁρους 2015: 3η ἐκδοσις «Συνοδία Σπυρίδωνος Ἱερομονάχου, Ἱερά Καλύβη «Ἅγιος Σπυρίδων Α΄».

Οικονόμου, Η., (1967). Το βιβλίον τῆς Εσθήρ, Φιλολογική, Ἱστορικὴ καὶ Θεολογικὴ Προβληματολογία καὶ Ὑπομνημάτισις, Αθήνα: «Βιβλιοθήκη τῆς ἐν Αθήναις Φιλεκαπαιδευτικῆς Ἐταιρείας».

Pröbstle, M. (2000). “Is There a God Behind This Text? A Closer Look at Esther 4:14 and 16”. I. Moskala (ἐκδ.) *Creation, Life and Hope: Essays in Honor of Jacques B.*

Doukham, Berrien Springs, Michigan: Old Testamen Department, Seventh-day Adventist Theological Seminary, σ. 163 (147-169).

SEPTUAGINTA, (1971). έκδ. A. Rahlfs, Stuttgart.

Τρεμπέλας, Π., (1978). Υπόμνημα εις την Εσθήρ. Αθήναι: Αδελφότης Θεολόγων «Ο Σωτήρ»

Χαστούπη, Α., (1986). «Το Βιβλίον της Εσθήρ». Αθήνα, «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», Τρίμηνον Επιστημονικόν Περιοδικόν, Τόμος ΝΖ' (Οκτώβριος – Δεκέμβριος 1986)

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

<https://el.wikipedia.org>, Εσθήρ (Παλαιά Διαθήκη), Φωτοθήκη

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1 ἀμάρτημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Απόσπασμα ομιλίας που εκφωνήθηκε στις 25.04.1983. Ἀπομαγνητοφώνηση Φαίη για το ιστολόγιο ΑΒΕΡΩΦ [από 20:45 έως τέλος]